

Раённая алімпіяда па беларускай мове.

5 клас, 2009 год

Заданне 1. Колькі звонкіх зычных гукаў у наступных словах? Паставіць адпаведную лічбу.

Цуда		гарбуз		раз'езджаны	
Лічба		дождж		знаходка	
Жолуд		жаніцьба		падказка	
Абход		завадзь		просьбіт	

Заданне 2. Утварыце і запішыце словы, значэнне якіх пададзена ў дужках.

Кароль -(жонка караля);(сын караля);
.....(дачка караля).

Цар -(жонка цара);(сын цара);
.....(дачка цара).

Князь -(жонка князя);(сын князя);
.....(дачка князя).

Поп -(жонка папа);(сын папа);
.....(дачка папа).

Заданне 3. Уставіць у прыказкі патрэбныя словы, якія з'яўляюцца назвамі частак маўленчага апарату.

1) Знаеш ты толькі, што з _____ ў _____

2) Еш капусту з грыбамі, трымай _____ за зубамі.

3) Міл жабе арэх, ды _____ Бог не даў.

4) На галодны _____ добра і гэтак.

5) Нікому _____ не завяжаш.

6) Не сунь _____ ў чужое проса.

7) Хто з _____, той з піражком.

Заданне 4. Некаторыя паняцці ў рускай мове падаюцца праз словазучэнні, якія ў беларускай мове абазначаюцца адным словам. Зрабіць пераклад.

Вопросительный знак-_____, берёзовый сок-_____,
печная труба-_____, белый гриб-_____,
восклицательный знак-_____, кукурузный
початок-_____, летучая мышь-_____, носовой платок-_____,
тёплые края-_____.

Заданне 5. Падабраць пару.

Авечка _____, асёл-_____, індэк-
_____, гусь-_____, вярблюд-_____, курыца-
_____, качка-_____, кот-_____, ліса-_____,
леў-_____, паўлін-_____, мядзведзь-_____.

Заданне 6. Падабраць антонімы да прыметніка ў наступных выразах.

Свежы (ая) (вечер, газета, думка, след, трава, чалавек).

Заданне 7. Запісаць адным словам.

1. Прылада для дыхання чалавека пад вадою-

2. Цыркавая _____ гімнастыка-

3. Від збана з вузкім горлам-

4. Аўтар музычных твораў-

5. Павелічальнае шкло ў аправе-

6. Неадукаваны, недасведчаны чалавек-

7. Пластычная
маса _____

8. Прыступкі
лесвіцы _____

Заданне 8. Назваць твор і яго аўтара па героях.

Героі твора	Аўтар і назва твора
1) Галіна, Васілёк, Барына	
2) Пятро, Гнат	
3) Алесь, Костусь, Уладзя, Ясь	

4)Вінцусь, Зюк	
----------------	--

Заданне 9.Адгадаць шарады (у якасці падказкі можна паведаміць, што тут зашыфраваны гарады Беларусі).

воск+гарт+лес= _____

града+ кавун= _____

тара + мыла= _____

ліс + сок + гар = _____

сава + тып= _____

ачаг + роў= _____

Заданне 10.Дапісаць патрэбныя літары ў клеткі, каб атрымаліся словы.

в	е	р	а				
в	е	р	а				
в	е	р	а				
в	е	р	а				
в	е	р	а				

Адказы

Заданне 1. Колькі звонкіх зычных гукаў у наступных словах? Паставіць адпаведную лічбу.

Адказы:

цуда	1	гарбуз	2	раз'езджаны	3
лічба	2	дождж	1	знаходка	1
жолуд	1	жаніцьба	3	падказка	0
абход	0	завадзь	1	просьбіт	2

Заданне 2. Утварыце і запішыце словы, значэнне якіх пададзена ў дужках.

Адказы: Каралева, каралевіч, каралеўна; царыца, царэвіч, царэўна; княгіня, княжна (князеўна), князь(княжыч); пападдзя, пападдзюк, пападдзянка.

Заданне 3. Уставіць у прыказкі патрэбныя словы, якія з'яўляюцца назвамі частак маўленчага апарата.

Адказы:

Прыказка	Значэнне
1) Знаеш ты толькі, што з носа ў рот	Кажуць падлетку, калі той умешваецца ў гутарку старэйшых
2) Еш капусту з грыбамі, трымай язык за зубамі	Напамінаюць, каб за ядой пустога не гаварылі, а таксама нічога лішняга, каб не выдаць сакрэт
3) Міл жабе арэх, ды зубоў Бог не даў.	Кажуць, калі зайздраслівы квапіцца на што-небудзь завіднае, але не мае магчымасці скарыстаць яго
4) На галодны зуб добра і гэтак	Гавораць, калі беднаму дастанецца несамавіты здабытак
5) Нікому рота не завяжаш	Людзей не прымусіш маўчаць. Кажуць з неадабрэннем пра распаўсюджванне розных чутак, плётак
6) Не сунь носа ў чужое проса	Гавораць так таму, хто пачынае ўмешвацца ў чужую гутарку, справы, якія яго не тычацца
7) Хто з языком , той з піражком	Хто гаваркі, той хутчэй выпрасіць што-небудзь

Заданне 4. Некаторыя паняцці ў рускай мове падаюцца праз словазучэнні, якія ў беларускай мове абазначаюцца адным словам. Зрабіць пераклад.

Адказы: Пытальнік, бярозавік, комін, баравік, клічнік, кіях, кажан, насоўка, вырай.

Заданне 5. Падабраць пару

Адказы: Авечка-баран, асёл-асліца, індык-індычка, гусь-гусак, вярблюд-вярблюдзіца, курыца-певень, качка-качар, кот-кошка, ліса-ліс, леў-ільвіца, паўлін-пава, мядзведзь-мядзведзіца.

Заданне 6. Падабраць антонімы да прыметніка ў наступных выразях.

Адказы Свежы вецер - гарачы (сухі) вецер; свежая газета - учарашняя (даўняя, старая) газета; свежая думка - старая (вядомая) думка; свежы след - затаптаны (ледзь бачны) след; свежая трава - сухая (пасохлая, памятая) трава; свежы чалавек - вядомы (знаёмы, мясцовы) чалавек.

Заданне 7. Запісаць адным словам.

Адказы:

1. Акваланг. 2. Акрабатыка. 3. Гарлач. 4. Кампазітар. 5. Лупа. 6. Невук. 7. Пластмаса. 8. Усходы.

Заданне 8. Назваць твор і яго аўтара па героях.

Адказы.

Героі твора	Аўтар і назва твора
1) Галіна, Васілёк, Барына	М. Танк “Ля вогнішч начлежных”
2) Пятро, Гнат	У. Караткевіч “Нямоглы бацька”
3) Алесь, Костусь, Уладзя, Ясь	Якуб Колас “Дарэктар”
4) Вінцусь, Зюк	А. Гарун “Датрымаў характар”

Заданне 9. Адгадаць шарады (у якасці падказкі можна паведаміць, што тут зашыфраваны гарады Беларусі).

Адказы: Шарады: Светлагорск, Навагрудак, Маларыта, Салігорск, Паставы, Рагачоў.

Заданне 10. Дапісаць патрэбныя літары ў клеткі, каб атрымаліся словы.

Адказы: 1. Верас
2. Верабей

3.Веранда
4.Верасень